

ZPRÁVA O PLNĚNÍ
KONCEPCE SOCIÁLNÍHO BYDLENÍ
2015 - 2025
ZA ROK 2015

Praha, červen 2016

Obsah

Úvod	3
1 Cíl I: Legislativní příprava zajištění práva na sociální bydlení.....	5
2 Cíl II: Podpora sociální práce na obcích související se systémem sociálního bydlení.....	7
3 Cíl III: Provázání sociální práce s dalšími nástroji sociální a bytové politiky, které zajistí efektivní pomoc cílové skupině sociálního bydlení	10
4 Cíl IV: Úprava dávkové podpory zaměřené na bydlení v souladu se zákonem o sociálním bydlení 14	
5 Cíl V: Úprava standardů pro sociální bydlení	15
6 Cíl VI: Zvýšení a rozšíření účinnosti investiční i neinvestiční podpory sociálního bydlení.....	17
7 Cíl VII: Zajištění evaluace a aktualizace koncepce sociálního bydlení	22
8 Závěr	24
9 Příloha 1: Seznam zkratk	25
10 Příloha: Tabulka plnění opatření „Koncepce sociálního bydlení České republiky 2015 - 2025" – průběžných a s termínem plnění do 31. 12. 2015.....	26

Úvod

Dne 12. října 2015 schválila vláda usnesením číslo 810 **Koncepci sociálního bydlení České republiky 2015 – 2025** (dále „Koncepce sociálního bydlení“). Hlavní vizí Koncepce sociálního bydlení je vytvoření nového systému, který bude navazovat na současný systém intervencí ze strany státu, krajů a obcí v oblasti bydlení, sociálních služeb a sociálních dávek.

Výše uvedené usnesení ukládá ministryni práce a sociálních věcí ve spolupráci s dalšími ministryněmi a ministry vypracovat jednou za rok „Zprávu o plnění Koncepce“, následně do 30. června informovat vládu o tomto plnění.

Vzhledem k tomu, že Koncepce sociálního bydlení České republiky 2015 – 2025 byla schválena koncem roku 2015, byly v roce 2015 aktivně započaty práce směřující k plnění jednotlivých cílů, které byly v tomto dokumentu uloženy. Tato zpráva se tedy věnuje plnění jednotlivých cílů za sledované období posledních dvou měsíců roku 2015, přičemž tyto cíle jsou plněny nebo částečně plněny a jejich plnění pokračuje i v roce 2016.

Téma sociálního bydlení má i svůj genderový rozměr. Realizace a plnění opatření Koncepce sociálního bydlení bude mít pozitivní dopady na rovné příležitosti žen a mužů ve společnosti. Koncepce sociálního bydlení reflektuje v analytické i návrhové části postavení žen a mužů v České republice. Specificky se jedná o identifikaci a stanovení bytové nouze jako předpokladu pro intervence prostřednictvím sociálního bydlení ve formě sociálních a dostupných bytů. Definice bytové nouze podle Koncepce sociálního bydlení je založená na evropské typologii bezdomovectví ETHOS a výdajovém kritériu v oblasti nákladů na bydlení. To umožňuje zaměřit se na zvláště ohrožené cílové skupiny bezdomovectvím v širším slova smyslu. Mezi ně patří osaměle žijící senioři a seniorky, kdy seniorky disponují nižšími důchody než muži. Mezi další skupiny, které hrají významnou roli z hlediska postavení žen a mužů, patří rodiny s dětmi, které žijí na ubytovnách nebo v azylových domech. Významnou část tvoří i domácnosti samoživitelek a samoživitelů se závislými dětmi. Nedůstojné a chybějící bydlení má v těchto případech zvláště negativní dopady na děti. Další specifickou skupinou jsou oběti domácího násilí, tato skupina je při řešení nepříznivé a často velmi násilné rodinné situace limitována právě možnostmi při zajištění nového bydlení. V tomto smyslu mají navrhovaná opatření jednoznačně pozitivní vliv na posun

v oblasti rovných příležitostí žen a mužů. Koncepce sociálního bydlení rovněž reflektuje prekérní postavení samostatně žijících mužů v produktivním věku žijících na ubytovnách (často z ekonomických důvodů) nebo nedostatek bydlení či sociálních a zdravotních služeb pro muže 50+, kteří jsou dlouhodobě bez domova, v extrémních případech žijících na ulici.

Plnění úkolů vyplývajících z Koncepce sociálního bydlení České republiky za rok 2015

1 Cíl I: Legislativní příprava zajištění práva na sociální bydlení

I.IV Specifický cíl: **Zřízení dostatečného počtu systemizovaných míst pro zajištění agendy sociálního bydlení u řídicího orgánu (MPSV, Úřadu práce) v návaznosti na úpravu rozpočtu kap. 313-MPSV na rok 2015 a následnou úpravu rozpočtového výhledu a zajištění příslušné systemizace pracovních míst v resortu MPSV.**

Odpovědnost: MF, MPSV, MV, GŘÚP

Termín: od 1. Q 2015, průběžně

Plněno částečně.

Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále „MPSV“) a Generální ředitelství Úřadu práce jedná o zřízení dostatečného počtu pracovních míst pro agendu sociálního bydlení, tato jednání započala v roce 2015 a nadále pokračují v roce 2016 v souladu s postupným zpřesňováním a konkretizací potřeb agendy sociálního bydlení, přičemž tato jednání bude možno uzavřít až po přijetí zákona o sociálním bydlení.

GŘ ÚP ČR připomíná, že má-li být Úřadem práce ČR vykonávána nová, případně obměněná, agenda, je třeba souběžně s přípravou materiálů legislativní povahy, pracovat na materiálech nelegislativní povahy. Materiály řešící zajištění rozpočtové prostředky na následující roky, změnu systemizace služebních míst na dotčených úřadech, vznik nových pracovišť, jsou připravovány v horizontu mnoha měsíců až let. Následně jsou teprve řešena výběrová řízení dle služebního zákona v horizontu mnoha měsíců. Čas vyžaduje rovněž dodržení všech postupů dle zákona o veřejných zakázkách.

Další možností je pochopitelně odložená účinnost přijatých nových úprav nebo dostatečná přechodná ustanovení, která provádění některých činností odsunou až na dobu, kdy bude zajištěno finanční a personální krytí agendy.

Ministerstvo vnitra (dále „MV“) se na plnění tohoto opatření podílí pouze v rozsahu vymezeném zákonem č. 234/2014 Sb. o státní službě (dále jen „zákon o státní službě“). Dle § 17 odst. 2 zákona o státní službě návrh systemizace vypracuje Ministerstvo vnitra v dohodě s Ministerstvem financí (dále „MF“) na základě návrhů služebních orgánů, které mu je v termínu stanovém Ministerstvem vnitra předkládají prostřednictvím příslušných ústředních správních úřadů.

Ministerstvo financí je připraveno ke spolupráci při plnění tohoto cíle.

2 Cíl II: Podpora sociální práce na obcích související se systémem sociálního bydlení

II.1 Specifický cíl: Alokovat dostatečnou výši finančních prostředků pro dotační titul na financování sociální práce na obcích a krajských úřadech

Odpovědnost: MPSV, MF, MV

Termín: 2. Q 2015

Cíl je plněn.

Novelou zákona o sociálních službách č. 254/2014 Sb. s účinností od 1. ledna 2015 bylo umožněno formou účelové dotace financování části sociální práce a koordinace poskytování sociálních služeb, které vykonávají krajské úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou nebo přenesenou působností. Tuto účelovou dotaci rozdělují MPSV.

V roce 2015 bylo v rámci dotačního titulu rozděleno 250 mil. Kč, ve státním rozpočtu pro rok 2016 bylo alokováno na dotační titul 300 mil. korun. Reálná potřeba finančních prostředků na úhradu sociální práce na obecních a krajských úřadech vyplývající z požadavků oprávněných subjektů byla vyčíslena v optimální výši na 1,4 mld. Kč. Cílem navýšení finančních prostředků na výkon sociální práce je posílení prevence ztráty bydlení a možností pro udržení stávajícího bydlení.

Sociální pracovníci na obecním úřadě provádějí depistáž v území za účelem zjištění jeho aktuálního stavu z hlediska sociální práce, mapují situaci v sociálně vyloučených lokalitách, vycházejí za klienty do jejich přirozeného prostředí. Krajsští sociální pracovníci pak zajišťují metodické vedení, koordinaci a koncepci.

Jedná se o vysoce kvalifikované odborníky, kteří kromě obsáhlého souboru znalostí a dovedností splňují i velké osobnostní nároky. Klienty sociálních pracovníků jsou lidé v sociálně nepříznivé situaci, lidé ohrožení sociálním vyloučením, často řešící multikomplex problémů vzájemně provázaných v souběhu anebo následných v řetězci, který lze bez účinné pomoci predikovat.

Role sociálních pracovníků při obecních a krajských úřadech je v sociální oblasti klíčová. Sociální pracovníci jsou na úřadech těmi, koho mají krajské pobočky Úřadu práce povinnost kontaktovat s podnětem k zahájení výkonu činností sociální práce při

řešení bytové situace u konkrétních osob. Ostatně sociální pracovníci musí začít jednat i v případě, že by lidé vystěhovaní z ubytoven měli zůstat úplně bez přístřeší.

Novelou zákona o sociálních službách č. 254/2014 Sb. bylo s účinností od 1. ledna 2015 umožněno formou účelové dotace financování části sociální práce a koordinace poskytování sociálních služeb, které vykonávají krajské úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou nebo přenesenou působností. Při splnění kvalifikačních požadavků na sociálního pracovníka v souladu s § 110 z. č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, lze částečně uhradit z dotace výdaje na osobní náklady koordinátora soc. bydlení, a to na výkon sociální práce ve smyslu § 109, tedy např. depistáže, řešení bytových potřeb obyvatel (sociální bydlení), tvorbu koncepčních materiálů a spolupráci s navazujícími organizacemi apod., tyto činnosti je nutno vyjádřit poměrem úvazku, nejlépe v procentuálním vymezení. Na příslušný podíl platu pak je možno použít prostředky z dotace.

Ministerstvo vnitra požaduje, aby veškeré výdaje, které přijetím zákona o sociálním bydlení územním samosprávným celkům vzniknou, byly těmto hrazeny od samého počátku účinnosti zákona v plném rozsahu.

Problematika přípravy zákona o sociálním bydlení, jehož paragrafové znění je koncipováno v rámci MPSV, byla projednávána na zasedání Rady vlády pro veřejnou správu (RVVS) dne 15. 4. 2016, která k němu mimo jiné přijala usnesení, v němž:

- bere na vědomí informace k problematice sociálního bydlení
- ukládá tajemníkovi RVVS zajistit svolání Rady ve stadiu připraveného paragrafového znění zákona o sociálním bydlení
- doporučuje zavést legislativní opatření ve věci sociálního bydlení pouze v případě adekvátního zajištění financování předpokládaných úkolů v plné výši na všech úrovních veřejné správy
- doporučuje předkladateli požádat o změnu termínu předložení zákona do vlády (tento zákon by měl být po vnitřním a vnějším připomínkovém řízení předložen vládě do června 2016.)

MV bude i nadále důsledně provádět koordinační roli ve vztahu k veřejné správě a je připraveno problematiku sociálního bydlení projednat na dalších jednání RVVS a

dalších odborných platformách, které garantuje. Opatření spočívající v alokaci dostatečné výše finančních prostředků je primárně v gesci Ministerstva práce a sociálních věcí, resp. Ministerstva financí.

GŘ ÚP ČR se připojuje se žádostí, aby zpráva o plnění Koncepce obsahovala revizi termínů, a to v návaznosti na úkoly, které pro ÚP ČR z Koncepce mají vyplynout.

3 Cíl III: Provázání sociální práce s dalšími nástroji sociální a bytové politiky, které zajistí efektivní pomoc cílové skupině sociálního bydlení

III.I Specifický cíl: **Na základě definice sociálního bydlení bude vytvořena metodika spolupráce ORP a dalších subjektů na lokální úrovni zaměřená na provázání jednotlivých nástrojů bytové a sociální politiky za účelem trvalého řešení situace cílové skupiny.**

Odpovědnost: MPSV, GRÚP, MMR, SMO, MV

Termín: 4. Q 2015

Cíl je plněn.

Jednání o spolupráci obcí s rozšířenou působností (dále „ORP“) a dalších subjektů na lokální úrovni zaměřená na provázání nástrojů bytové a sociální politiky pokračují i v roce 2016.

MPSV certifikovalo „Metodiku prevence ztráty bydlení“ ČR, osvědčení MPSV ČR o uznání certifikované metodiky má č.j. 015/71625-312. „Metodika prevence ztráty bydlení“ byla vytvořena s finanční podporou Technologické agentury České republiky, programu OMEGA.

Účelem metodiky je navrhnout komplexní systém na konkrétní cíle vázaných opatření, jejichž účelem je předcházet ztrátě bydlení domácností (včetně domácností jednotlivců), které dosud bydlí ve standardním bydlení na základě právního vztahu (zejména nájemním, ale také vlastnickém); toto bydlení je vhodné k dlouhodobému bydlení, ale vzhledem k jejich příjmové situaci, sociální situaci či přítomnosti rizikových faktorů by mohly toto bydlení v dohledné době bez adekvátní náhrady ztratit a ztratit ho zároveň samy nechtějí.

Metodika prevence ztráty bydlení představuje komplexní systém na konkrétní cíle vázaných opatření, jejichž účelem je předcházet ztrátě bydlení a navrhuje postupy, jak tyto cílové skupiny systematicky oslovovat a vyhledávat; tím vytváří základní podmínku včasného, tedy v pravém smyslu preventivního působení. Na národní úrovni byla Metodika zavedena do praxe jejím zveřejněním na webu MPSV. Zavedení Metodiky do praxe na regionální úrovni, tedy obcemi s rozšířenou

působností a obcemi s pověřeným obecním úřadem se doporučuje provádět postupně, v roce 2016 proběhnou první školení zaměřená na sociální pracovníky a vedoucí sociálních odborů obcí.

V roce 2015 byl Ministerstvem práce a sociálních věcí realizován projekt **Sociální začleňování na místní a regionální úrovni (CZ.1.04/3.1.00/04.00016)**, který byl realizován jako individuální projekt v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Realizátorem projektu bylo Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky a řešitelem Fond dalšího vzdělávání.

Cílem projektu bylo vytvoření nástroje, jehož prostřednictvím bude MPSV moci zajistit metodickou podporu místním aktérům, a to zejm. obcím a krajům mimo jiné k vytvoření informačního balíčku, který poskytuje konkrétní návody, co dělat v nepříznivé situaci spojené s bydlením pro osoby ohrožené ztrátou bydlení a osoby bez domova a pro subjekty poskytující pomoc v této oblasti a zpracovat návrh řešení

1) vybraných ekonomických aspektů problematiky bezdomovectví s vazbou na regionální a místní specifika.

2) vybraných zdravotně-sociálních aspektů problematiky bezdomovectví s vazbou na regionální a místní specifika.

Výstupy projektu přispívají k dosažení národního cíle redukce chudoby a sociálního vyloučení, ke kterému se ČR zavázala v rámci plnění evropského cíle vytyčeného ve **Strategii Evropa 2020**, jehož plnění je monitorováno v **Národním programu reforem České republiky**.

V projektu „**Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend**“, který MPSV realizuje od ledna 2016, ale který byl připravován již v roce 2015, je klíčovou aktivitou provázání sociální práce s dalšími nástroji sociální a bytové politiky.

Tato klíčová aktivita si dává za cíl vytvořit metodiku pro spolupráci orgánů veřejné správy při realizaci sociálního bydlení a metodiku provázání sociálního bydlení s dalšími nástroji sociální politiky tak, aby byla zjištěna maximálně efektivní pomoc cílové skupině sociálního bydlení. Kromě samotných metodik budou organizovány i workshopy pro neziskové a církevní organizace, pracující s jednotlivými

podskupinami cílové skupiny sociálního bydlení o využití nových možností podpory klientů na základě implementace systému sociálního bydlení. V každém kraji je plánována organizace jednoho workshopu. Dále bude navržena aplikace nových možností v oblasti prevence ztráty bydlení, udržení bydlení a zajištění daného stupně bydlení pro oprávněné cílové skupiny sociálního bydlení. Výstupy aktivity budou zejména tyto:

- Metodika pro spolupráci orgánů veřejné správy při realizaci sociálního bydlení,
- Metodika provázání sociální práce a bytové politiky s dalšími nástroji sociální politiky, které zajistí efektivní pomoc pro cílové skupiny sociálního bydlení
- Workshopy pro neziskové a církevní organizace a aktéry sociálního bydlení mimo státní instituce.

Ministerstvo vnitra spolupracuje s MPSV v rámci připravovaného zákona o sociálním bydlení a je připraveno spolupracovat na vytvoření metodiky vůči území. Z pohledu Ministerstva vnitra lze uvést, že podstatou metodiky by mělo být napomoci efektivnímu výkonu sociální práce s cílovou skupinou naplňující podmínky potřebnosti sociálního bydlení ve správním obvodu obce s rozšířenou působností.

Z pohledu MV není nezbytné zasahovat do zákonů o územních samosprávných celcích, neboť se nejedná o vhodný nosič věcných agend (příčemž předmětné zákony již obsahují dostatečnou provazbu na plnění povinností obsažených ve zvláštních předpisech z hlediska určení kompetentních orgánů danou agendu provádějící). Z hlediska postavení obcí s rozšířenou působností je zejména nutné, aby se na problematiku sociálního bydlení alokovaly ve státním rozpočtu dostatečné zdroje (viz výše cíl II. I), neboť již tak napjaté rozpočty územních samosprávných celků nelze zatěžovat přidáváním dalších povinností v přenesené působnosti vyžadující vynakládání finančních prostředků (viz z poslední doby problematika veřejného opatrovnictví nebo zajištění zkoušek zvláštních jízdních úkonů – tzv. polygony).

Svaz měst a obcí k plnění tohoto cíle uvádí, že mezi záležitostmi obce, které tradičně náleží do samostatné působnosti, patří i uspokojování potřeb bydlení svých občanů v souladu s ustanovením § 7 odst. 1 a § 35 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Přes přetrvávající potíže s realizací sociální reformy většina obcí realizuje služby sociální prevence, které akcentují cílové skupiny osob v krizi a osob sociálně vyloučených. Obce provozují např. nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, terénní programy a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, pomáhají také s poskytováním splátkových kalendářů. Škála různých sociálních služeb se však odvíjí od obecního rozpočtu té které obce. Obce v rámci svých rozpočtů také budují a rekonstruují byty ve svém vlastnictví. Výše nájmu se odvíjí od ceny v místě obvyklé, z čehož plyne, že obce poskytují svým občanům tzv. „sociální byty“. Podporu obce směřují zejména osamělým matkám s dětmi, mladým rodinám, seniorům. V současné době je otázka pomoci seniorům, zejména v oblasti bydlení velmi aktuální. Tato problematika bude v budoucnu prioritní také vzhledem k demografickému vývoji v Evropě.

Ministerstvo práce a sociálních věcí k tomu uvádí, že přístup municipalit je diferencovaný, některá města a obce problematiku sociálního bydlení, včetně bydlení sociálně vyloučených lidí, řeší aktivně a realizují různé projekty jak z vlastních prostředků, tak prostředků strukturálních fondů. Existuje však řada měst a obcí, které sociální bydlení nerealizují ani nepodporují, a v této oblasti jim chybí zkušenosti a kapacity. Některá města a obce však nadále upřednostňují politiky vytlačování specifických skupin lidí, zejména žijících v sociálně vyloučených lokalitách.

Spolupráce mezi Ministerstvem práce a sociálních věcí a Svazem měst a obcí probíhala v roce 2015 formou účasti zástupců Svazu měst a obcí v pracovních skupinách, které se podílely na přípravě Koncepce sociálního bydlení, v roce 2016 probíhají bilaterální jednání.

4 Cíl IV: Úprava dávkové podpory zaměřené na bydlení v souladu se zákonem o sociálním bydlení

V oblasti dávkové podpory je potřeba zpřesnit výklad ustanovení upravujících dávky na bydlení v souvislosti s vytvořením nového systému sociálního bydlení a zabezpečit tak jednotný postup orgánů veřejné správy. Je třeba provázat s novými podmínkami danými zákonem o sociálním bydlení tak, aby nedocházelo k duplicitní podpoře provozu sociálních bytů (ze sociálních dávek a případné vyrovnávací platby či jiné veřejné podpory), nebo k jejich neodůvodněné výši. Zároveň je nutné dořešit příp. finanční podporu osob a rodin žijících mimo sociální byty.

V připravovaném zákoně o sociálním bydlení se může objevit provazba na zákon 108/2006 Sb.

Tento cíl bude v souladu s harmonogramem plněn v roce 2016.

5 Cíl V: Úprava standardů pro sociální bydlení

V.I Specifický cíl: **Připravit návrh na úpravu specifických standardů v oblasti sociálního bydlení a následné promítnutí do prováděcích předpisů k zákonu o sociálním bydlení.**

Odpovědnost: MPSV, MMR, MZ, MPO

Termín: 3. Q 2015

Cíl je plněn.

V roce 2015 byla ve spolupráci s Fakultou architektury Českého vysokého učení technického zpracována studie „Modely sociálního bydlení“, včetně základního prostorového a technického standardu. Tato studie byla vypracována v souladu s Konceptí sociálního bydlení jako výstup Pracovní skupiny technických standardů při MPSV.

„Analýza typologických a stavebně technických standardů“, ze které studie Modely sociálního bydlení vychází, byla zpracována na podnět Pracovní skupiny technických standardů při MPSV v říjnu 2014.

Materiál Modely sociálního bydlení je vypracován s cílem vysvětlit na příkladech prostorových modelů a jejich technického standardu klíčové pojmy Koncepte sociálního bydlení, materiál tedy mapuje možné prostorové, typologické a technické důsledky kategorizace sociálního bydlení dle Koncepte.

GŘ ÚP ČR připomíná nutnost spolupráce resortů ve věci standardů pro sociální bydlení. Prostory, do kterých (na bydlení v nichž) jsou poskytovány nepojistné sociální dávky ze státního rozpočtu musí dle našeho názoru mít specifické standardy. Zaměstnanci ÚP ČR vnímají v rámci provádění šetření mnohdy kritickou úroveň těchto prostor.

Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále „MPO“) bylo v roce 2015 prostřednictvím svých zástupců zapojeno v pracovní skupině Standardy a urbanismus. Spolupráce mezi resorty místního rozvoje a práce a sociálních věcí probíhají soustavně. Ministerstvo pro místní rozvoj (dále „MMR“) k tomu uvádí, že návrh na úpravu specifických standardů je závislý na budoucí dikci zákona o sociálním bydlení.

I nadále fungovala v roce 2015 pracovní skupina Standardy sociálního bydlení při MPSV, která se sešla v listopadu 2015 a hodnotila právě výstupy ČVÚT k technickým standardům sociálního bydlení. Realizované materiály jsou využívány při přípravě zákona o sociálním bydlení.

Ministerstvo zdravotnictví nebylo oficiálně požádáno o spolupráci a nedostalo k posouzení návrhy standardů. Jako člen meziresortní pracovní skupiny pro řešení problematiky sociálního bydlení se zástupce MZ zúčastnil jednání o koncepci sociálního bydlení. V loňském roce byly posuzovány materiálně technické standardy pro:

- domovy pro osoby se zdravotním postižením a týdenní stacionáře;
- domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem;
- preventivní pobytové služby.

V těchto případech se jednalo o stavebně technické záležitosti posuzované z pohledu orgánu ochrany veřejného zdraví.

6 Cíl VI: Zvýšení a rozšíření účinnosti investiční i neinvestiční podpory sociálního bydlení

VI.I Specifický cíl: V rámci přípravy programového období 2014-2020 zajistit finanční prostředky na podporu výstavby sociálního bydlení z IROP.

Odpovědnost: MPSV, MMR

Termín: do 4. Q 2015

Cíl je plněn.

Schválený programový dokument Integrovaného regionálního operačního programu (dále „IROP“) obsahuje v rámci specifického cíle 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi aktivitu zaměřenou výhradně na podporu sociálního bydlení. Bude podporováno pořízení bytů, bytových domů, nebytových prostor a jejich adaptace pro potřeby sociálního bydlení a pořízení nezbytného základního vybavení. Celková alokace vyčleněna pro programové období 2014+ je v aktivitě sociálního bydlení 7,5 mld. Kč.

Ministerstvo práce a sociálních věcí se prostřednictvím svých zástupců intenzivně podílelo na přípravě programového dokumentu, mezi resorty probíhala spolupráce na úrovni expertů. MPSV navrhovalo např. koncepci cílové skupiny či definice prostorové segregace v rámci sociálního bydlení.

VI.II Specifický cíl: Zajistit provázanost investičních a neinvestičních programů z fondů EU včetně národních zdrojů v období 2014-2020 při realizaci investiční podpory sociálního bydlení, zejm. návazné sociální služby a sociální práce.

Odpovědnost: MPSV, MMR

Termín: 2. Q 2015 – 3. Q 2015

Cíl je plněn.

Ministerstvo práce a sociálních věcí uvádí, že v rámci prioritní osy 2 Sociální začleňování OP Zaměstnanost byly v roce 2015 vyhlášeny tyto výzvy, které souvisí s podporou sociálního bydlení:

Výzva č. 03_15_017 Systémové projekty realizované MPSV, vyhlášená v období od 8/2015 do 6/2018. V rámci výzvy je možné podporovat například projekty zaměřené na podporu systému sociálního bydlení a s ním spojených preventivních, následných a doprovodných služeb, na podporu aktivit k rozvíjení a zkvalitnění výkonu činností

sociální práce, projekty zaměřené na rozvoj nových služeb komunitního typu, ambulantních a terénních služeb a nových typů péče v návaznosti na transformaci a deinstitucionalizaci pobytových sociálních služeb. V rámci této výzvy byl ze strany MPSV v 5/2016 podán projekt „Sociální bydlení - metodická a informační podpora v oblasti sociálních služeb“.

V návaznosti na systémový projekt MPSV „Sociální bydlení - metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend“ byla do harmonogramu výzev pro rok 2016 dodatečně zařazena výzva pro obce pro pilotní ověření systému sociálního bydlení dle Koncepce sociálního bydlení České republiky 2015 – 2025. Tato výzva bude vyhlášena v 9/2016.

Výzva č. 03_15_005 Průběžná výzva pro kraje - podpora vybraných sociálních služeb v návaznosti na krajské střednědobé plány rozvoje sociálních služeb, vyhlášená v období od 6/2015 do 12/2019. V rámci výzvy je možné podporovat dostupnost poskytování a rozvoj vybraných sociálních služeb v souladu se schváleným střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb příslušného kraje. Obdobná výzva byla taktéž vyhlášena pro Prahu pod číslem 03_15_006.

Výzva č. 03_15_22 Podpora aktivit a programů v rámci sociálního začleňování, vyhlášená v období od 9/2015 do 11/2015. Mezi podporované aktivity výzvy patří: propojování podpory v oblasti bydlení, zaměstnání, sociální práce a zdravotní péče; podpora partnerských projektů v sociální oblasti propojující různé úrovně veřejné správy a další instituce; posilování informovanosti a efektivní komunikace o problematice sociálního vyloučení u všech relevantních aktérů; podpora plánování sociální bytové politiky obcí, vznik a rozvoj nástrojů sociálního/dostupného/podporovaného bydlení jako prevence prostorového vyloučení, vzniku sociálně vyloučených lokalit a bezdomovectví (např. aktivity k zabránění nedobrovolnému vystěhování osob z bydlení, podpora nových metod sociální práce zaměřených na prevenci ztráty bydlení a znovu začlenění do bydlení); podpora komunitní sociální práce, podpora specifických nástrojů k prevenci a řešení problémů, zejména komunitní práce včetně podpory koordinační role obcí v této oblasti; podpora profesionální realizace sociální práce jako aktivity zaměřené na pomoc jednotlivcům, skupinám či komunitám zlepšit nebo obnovit jejich schopnost sociálního fungování

v jejich přirozeném prostředí. Výzva byla určena pro žadatele: NNO, poskytovatele sociálních služeb, obce, organizace zřizované obcemi apod.

Plánované výzvy IROP na podporu aktivit sociálního bydlení z operačního programu Zaměstnanost v gesci MPSV jsou podle Ministerstva pro místní rozvoj komplementární. Ve specifickém cíli 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi jsou podporovány další aktivity týkající se sociální práce a podpory rozvoje sociálních služeb. Podpora sociálního bydlení je v IROP podmíněna zajištěním sociální práce pro cílovou skupinu příjemců podpory, minimálně po dobu udržitelnosti projektu 5 let.

Pracovníci Úřadu vlády, Odboru pro sociální začleňování (Agentura) jsou aktivně zapojeni do aktivit směřujících k naplnění specifických cílů VI.II a V.III, které jsou zaměřené na propojení investičních a neinvestičních programů podpory sociálního bydlení, a na podporu propojení sociálního bydlení a komunitních služeb v obcích. Odbor pro sociální začleňování (Agentura), který je součástí mého úřadu, aktuálně zajišťuje tuto podporu v 37 lokalitách (obce a svazky obcí) v rámci Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám. V těchto obcích vznikají Strategické plány sociálního začleňování, které analyzují místní potřeby v řadě oblastí, a stanovují cíle intervencí, ve kterých jsou na místní úrovni provazovány investiční prostředky z Operačního programu Zaměstnanost a Integrovaného regionálního operačního programu. Významnou součástí lokálních strategií jsou také témata sociálního bydlení, sociálních služeb a komunitní práce, které jsou tímto mechanismem na místní úrovni propojovány. Na centrální úrovni se zaměstnanci Agentury podílejí na práci pracovních týmů pro přípravu příslušných výzev z uvedených operačních programů.

<p>VI.III Specifický cíl: Zajistit propojení sociálního bydlení s rozvojem komunitních služeb v obcích v rámci programů z EU v období 2014-2020 Odpovědnost: MPSV, MMR Termín: 2. Q 2015</p>

Cíl je plněn.

V době přípravy koncepce nebyly schváleny programové dokumenty a alokace jednotlivých fondů EU. V současné době již je podpora komunitních služeb v IROP dle

Ministerstva pro místní rozvoj podporována. Jedná se o podporu aktivit vedoucích k sociální inkluzi.

Ministerstvem práce a sociálních věcí byly vyhlášeny výzvy v rámci koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám. V roce 2015 byly vyhlášeny 2 výzvy (03_15_026 a 03_15_042) celkem pro 25 obcí vybraných Monitorovacím výborem Rady vlády pro záležitosti romské menšiny pro činnost Agentury pro sociální začleňování. Aktivity těchto výzev byly také mimo jiné zaměřeny na podporu komunitní sociální práce, propojování podpory v oblasti bydlení, zaměstnání, sociální práce a zdravotní péče prostřednictvím činnosti sociálního pracovníka při práci s cílovou skupinou; podpora partnerských projektů v sociální oblasti propojující různé úrovně veřejné správy a další instituce; posilování informovanosti a efektivní komunikace o problematice sociálního vyloučení u všech relevantních aktérů; vznik a rozvoj nástrojů na podporu sociálního začleňování jako prevence prostorového vyloučení, vzniku sociálně vyloučených lokalit a bezdomovectví; podporu profesionální realizace sociální práce jako aktivity zaměřené na pomoc jednotlivcům, skupinám či komunitám zlepšit nebo obnovit jejich schopnost sociálního fungování v jejich přirozeném prostředí, atd. Výzvy jsou určeny pro žadatele: NNO, poskytovatele sociálních služeb, obce, organizace zřizované obcemi apod.

VI.IV Specifický cíl: Ve výzvách z operačních programů EU v období 2014-2020 zajistit dostatečné finanční prostředky, jak na výstavbu, rekonstrukci, tak na nákup sociálních bytů nebo demolici stávajících nevyhovujících bytových domů pro oblast sociálního bydlení.

Odpovědnost: MPSV, MMR

Termín: 2. Q 2015 – 4. Q 2020

Cíl je plněn.

Ministerstvo pro místní rozvoj k tomuto specifickému cíli uvádí, že celková alokace pro aktivitu sociální bydlení je v IROP 7,5 mld. Kč. Uznatelným nákladem je v IROP mj. demolice (nikoli ve výzvě č. 35, poznámka MPSV), za předpokladu, že dojde v obci k pořízení nového sociálního bydlení. Na práci skupiny připravující výzvu pro demolice se podíleli zástupci Ministerstva práce a sociálních věcí.

V roce 2015 byl připravován Ministerstvem pro místní rozvoj program Demolice budov v sociálně vyloučených lokalitách, tento program byl vyhlášen 26. února 2016

a na jeho realizaci bylo alokováno 100 miliónů Kč ročně po dobu tří let. Na přípravě programu se podílelo Ministerstvo práce a sociálních věcí prostřednictvím svých zástupců, spolupráce mezi resorty bude dále probíhat v rámci účasti v hodnotitelské komise programu.

VI.V Specifický cíl: Realizace programu investiční podpory sociálního bydlení.

Odpovědnost: MMR

Termín: průběžně

Cíl je plněn.

Na podzim roku 2015 byly v rámci Programu podpory bydlení vyhlášeny Ministerstvem pro místní rozvoj výzvy pro rok 2016 na podporu výstavby podporovaných bytů. Alokace pro jednotlivé podprogramy (Pečovatelský byt – 130 mil. Kč, Vstupní byt – 70 mil. Kč, Komunitní dům seniorů – 200 mil. Kč, celkem 400 mil. Kč) byly vyčerpány.

Nejedná se o podporu sociálního bydlení jako takového, ale jeho určitého segmentu.

7 Cíl VII: Zajištění evaluace a aktualizace koncepce sociálního bydlení

VII.I Specifický cíl: **Vytvoření a zajištění plnění evaluačního plánu koncepce sociálního bydlení.**

Odpovědnost: MPSV

Termín: pravidelně

Cíl je plněn.

Koncepce sociálního bydlení byla schválena v říjnu 2015, její evaluace je plánována pravidelně. Především dochází k hodnocení časového harmonogramu v souvislosti s přípravou zákona o sociálním bydlení a návazností podkladů a úkolů nutných pro jeho zpracování.

V projektu „Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend“ realizovaného Ministerstvem práce a sociálních věcí od roku 2016 je plánována velmi intenzivní evaluace systému sociálního bydlení navrženého Koncepcí sociálního bydlení. Evaluace sociálního bydlení v ČR bude probíhat z hlediska souladu s Koncepcí sociálního bydlení České republiky 2015 – 2025 a rovněž bude evaluována dopad pilotního testování v obcích.

V rámci aktivit projektu bude vyhotovena evaluační studie, rozdělená na část procesní (s cílem zhodnotit nastavení procesu realizace a implementace aktivit) a výsledkovou (s cílem zhodnotit dosažené výsledky a krátkodobé dopady). Evaluační aktivity a zpracování studie budou probíhat během projektu a cílem bude doporučení jednotlivých částí evaluace implementovat již v průběhu tohoto dlouhodobého projektu.

Výstupem bude evaluační studie, složená ze zprávy vstupní, dvou zpráv průběžných a zprávy závěrečné. Jednotlivé zprávy i celková studie budou plánovány s ohledem na postupný náběh a ukončování jednotlivých aktivit projektu.

V rámci projektu Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend bude také probíhat aktualizace zpráv o plnění Koncepce sociálního bydlení o nové poznatky plynoucí z projektu. Tyto aktualizace budou vycházet z externích evaluací, výstupů ostatních aktivit projektu a budou zpracovávat zkušenosti z jednotlivých pilotních ověření, aby se systém sociálního bydlení rozvinul na základě praktických zkušeností obcí a dalších dotčených aktérů.

Na aktualizaci zpráv o plnění Koncepce sociálního bydlení a hodnocení klíčových aktivit budou spolupracovat experti a odborné skupiny, které se osvědčily při přípravě Koncepce sociálního bydlení. Za tímto účelem bude zřízena hlavní expertní skupina projektu a rovněž budou projektové výstupy a poznatky konzultovány s dalšími odborníky. Tato pracovní skupina bude složená ze zástupců obcí, akademické sféry, odborné veřejnosti, státní správy, NNO a dalších aktérů v oblasti sociálního bydlení.

8 Závěr

Hlavní vizí Koncepce sociálního bydlení schválené vládou usnesením číslo 810 v říjnu roku 2015 je vytvoření nového systému, který bude navazovat na současný systém intervencí ze strany státu, krajů a obcí v oblasti bydlení, sociálních služeb a sociálních dávek v podobě zákona o sociálním bydlení.

Tato Koncepce sociálního bydlení byla schválena až na konci roku 2015, v roce 2015 tedy došlo především k zahájení plnění cílů této koncepce.

V roce 2016 budou hlavními úkoly Koncepce sociálního bydlení příprava paragrafovaného znění zákona o sociálním bydlení, který definuje samotné sociální bydlení, oprávněné cílové skupiny a poskytovatele sociálního bydlení. Hlavními aktéry zákona o sociálním bydlení mají být obce, kterým zákon specifikuje jejich povinnosti v sociální oblasti a zároveň poskytne nové nástroje při řešení bytové nouze u jejich občanů. Cílem zákona je rovněž zajistit financování sociálního bydlení, které přispěje k efektivnějšímu čerpání finančních prostředků a k rozvoji fondu sociálního bydlení v České republice.

Pro zajištění úspěšného plnění úkolů vyplývajících z Koncepce sociálního bydlení je nutné zajistit intenzivní a konstruktivní spolupráci mezi rezorty, které se zaměřují na sociální bydlení, bydlení a aspekty související s těmito problematikami.

Na základě sdělení resortů a připomínkových míst lze konstatovat, že cíle z Koncepce sociálního bydlení jsou plněny, nebo plněny částečně. Celkově bylo v roce 2015 realizováno 10 opatření, devět jich bylo plněno a jedno plněno částečně. Ke zpoždění plnění cílů došlo v rámci hledání konsensu všech zúčastněných aktérů v rámci přípravy paragrafovaného znění zákona o sociálním bydlení a samotné Koncepce sociálního bydlení.

9 Příloha 1: Seznam zkratk

ASZ	Úřad vlády, Sekce pro lidská práva, Odbor sociálního začleňování - Agentura pro sociální začleňování
ESF	Evropský sociální fond
GŘ ÚP ČR	Generální ředitelství Úřadu práce České republiky
IROP	Integrovaný regionální operační program 2014 – 2020
Koncepce sociálního bydlení	Koncepce sociálního bydlení České republiky 2015 – 2025
MLP	ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSp	Ministerstvo spravedlnosti
MV	Ministerstvo vnitra
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
SVL	sociálně vyloučená lokalita
ÚV	Úřad vlády ČR
ÚP ČR	Úřad práce České republiky
VÚPSV	Výzkumný ústav práce a sociálních věcí

10 Příloha: Tabulka plnění opatření „Koncepce sociálního bydlení České republiky 2015 - 2025“ – průběžných a s termínem plnění do 31. 12. 2015

Cíl: Legislativní příprava zajištění práva na sociální bydlení

	Termín plnění:	Gesce - resort	Plnění
I.IV Specifický cíl: Zřízení dostatečného počtu systemizovaných míst pro zajištění agendy sociálního bydlení u řídicího orgánu (MPSV, Úřadu práce) v návaznosti na úpravu rozpočtu kap. 313-MPSV na rok 2015 a následnou úpravu rozpočtového výhledu a zajištění příslušné systemizace pracovních míst v resortu MPSV.	od 1. Q 2015, průběžně	MF, MPSV, MV, GŘÚP	Plněno částečně.

Cíl II: Podpora sociální práce na obcích související se systémem sociálního bydlení

	Termín plnění:	Gesce - resort	Plnění
II.I Specifický cíl: Alokovat dostatečnou výši finančních prostředků pro dotační titul na financování sociální práce na obcích a krajských úřadech	2. Q 2015	MPSV, MF, MV	Plněno.

Cíl III: Provázání sociální práce s dalšími nástroji sociální a bytové politiky, které zajistí efektivní pomoc cílové skupině sociálního bydlení

	Termín plnění:	Gesce - resort	Plnění
III.I Specifický cíl: Na základě definice sociálního bydlení bude vytvořena metodika spolupráce ORP a dalších subjektů na lokální úrovni zaměřená na provázání jednotlivých nástrojů bytové a sociální politiky za účelem trvalého řešení situace cílové skupiny.	4. Q 2015	MPSV, GŘÚP, MMR, SMO, MV	Plněno

Cíl IV: Úprava dávkové podpory zaměřené na bydlení v souladu se zákonem o sociálním bydlení

Cíl V: Úprava standardů pro sociální bydlení

	Termín plnění:	Gesce - resort	Plnění
V.I Specifický cíl: Připravit návrh na úpravu specifických standardů v oblasti sociálního bydlení a následné promítnutí do prováděcích předpisů k zákonu o sociálním bydlení.	3. Q 2015	MPSV, MMR, MZ, MPO	Plněno

Cíl VI: Zvýšení a rozšíření účinnosti investiční i neinvestiční podpory sociálního bydlení

	Termín plnění:	Gesce - resort	Plnění
VI.I Specifický cíl: V rámci přípravy programového období 2014-2020 zajistit finanční prostředky na podporu výstavby sociálního bydlení z IROP.	do 4. Q 2015	MPSV, MMR	Plněno
VI.II Specifický cíl: Zajistit provázanost investičních a neinvestičních programů z fondů EU včetně národních zdrojů v období 2014-2020 při realizaci investiční podpory sociálního bydlení, zejm. návazné sociální služby a sociální práce.	2. Q 2015 – 3. Q 2015	MPSV, MMR	Plněno.
VI.III Specifický cíl: Zajistit propojení sociálního bydlení s rozvojem komunitních služeb v obcích v rámci programů z EU v období 2014-2020.	2. Q 2015	MPSV, MMR	Plněno.
VI.IV Specifický cíl: Ve výzvách z operačních programů EU v období 2014-2020 zajistit dostatečné finanční prostředky, jak na výstavbu, rekonstrukci, tak na nákup sociálních bytů nebo demolici stávajících nevyhovujících bytových domů pro oblast sociálního bydlení.	2. Q 2015 – 4. Q 2020	MPSV, MMR	Plněno.
VI.V Specifický cíl: Realizace programu investiční podpory sociálního bydlení.	průběžně	MMR	Plněno.

Cíl VII: Zajištění evaluace a aktualizace koncepce sociálního bydlení

	Termín plnění:	Gesce - resort	Plnění
VII.I Specifický cíl: Vytvoření a zajištění plnění evaluačního plánu koncepce sociálního bydlení.	pravidelně	MPSV	Plněno.